

Prof. Dr. Yannis Missirlis ile Söyleşi

“Türkiyeli meslektaşlarla iki taraflı ya da uluslararası toplantılarda aktif birliktelikten yanayım. Ayrıca iki ülkedeki Marksist bilim insanları ile geliştirilecek ve planlanacak ortak programlar bence çok iyi olur. BAA'nın gelecekteki olası ortak çalışmalar için KKE'nin ilgili grubu, özellikle İdeoloji ve Bilim/Araştırma birimi ile ilişki kurmasını dilerim.”

Prof. Dr. Yannis Missirlis

Geçtiğimiz günlerde BAA'nın daveti üzerine İstanbul'a gelip bizimle beraber olan ve Evrim, Bilim ve Eğitim Sempozyumunda kendi alanındaki gelişmelerden bir kesit sunan Yunan bilim insanı Yannis Missirlis ile bir söyleşi yaptık.

Missirlis, 1946'da Samos adasında doğmuş, Yunanistan İç Savaşı'nda önlere savaştan bir ailenin çocuğu. Babasının yaşamı sürgün ve hapishanelerde geçmiş. Kimya mühendisi olarak bitirdiği lisans çalışması sonrası eğitimini cunta koşulları nedeniyle yurt dışında tamamlamış. KKE üyesi olan Missirlis ülkesine döndükten sonra emekli oluncaya kadar bir ara rektör yardımcılığı da yaptığı Patras Üniversitesinde çalışmaya başlamış. Yunan Barış Komitesi yöneticiliği de yapan Yannis Missirlis, biyomekanik, biyomateryaller, epigenetik ve rejeneratif tıp konularıyla ilgileniyor. Emekli olmasına rağmen dünyanın dört bir tarafındaki üniversite ve eğitim kurumlarına danışmanlık ve ders vermeye devam ediyor.

Türkiye'ye çeşitli zamanlarda değişik nedenlerle geldiniz. En son geçtiğimiz günlerde düzenleyicilerinden birinin BAA olduğu 6. Evrim, Bilim ve Eğitim Sempozyu-

mu'na katıldınız ve bir konuşma yaptınız. Bize bilim ile olan ilişkinizden söz eder misiniz?

Yaşantım tüm akademik seviyelerde kitaplar, okumalar ve araştırmalarla ve dört yıl önce emekli oluncaya kadar 40 yıl akademi için çalışarak geçti. İlgilendiğim alan tarih ve edebiyattı ama mezuniyetten sonra iş bulma garantisi olduğu için vaftiz babamın tavsiyesi ile kimya mühendisliği okudum. Birçok nedenle normal mühendislik bilimlerinden uzaklaşarak insan vücuduyla uğraşan bir alana yöneldim (biyomedikal mühendisliği). O zamanlardan beri kelimenin tam anlamıyla biyolojik bilimlere aşık oldum ve yaşamın birçok yönünü anlamaya çalışmakla bugüne geldim. Mühendislik eğitimim, sağlık ve hastalık konularında yaşamın çeşitli belirtilerine disiplinler arası mantıkla bakmama yardımcı oldu.

Yunanistan Komünist Partisi (KKE) üyesi olduğunuzu biliyoruz. Ne zamandan beri? Bilim insanı olmak ve ülkenin komünist partisi üyesi olarak mücadele etmek çelişiyor mu?

Komünist düşüncelere erken ergenlik yıllarımdan beri ilgi duymama neden yaşadığım çevredeki eşitsizlikleri ve 'iyi' insanlara yapılan zulmu görmemden. Hemen ben doğduktan sonra Yunanistan Komünist Partisi resmi olarak yasaklanmıştı (Yunan İç Savaşı

sırasında). 1974'de askeri cuntanın devrilmesinden sonra tekrar yasal bir parti oldu. O zamandan beri parti üyesiyim.

Aktif bir komünist olma ve aktif bir bilim insanı olma arasında çelişki yok, tam tersine her biri doğanın ve toplumun nasıl çalıştığını ve nasıl iyileştirileceğini daha üst düzeyde anlama çabamda birbirine destek oluyor.

Ancak doğal olarak bir zorluk var. Kapitalist sistem içinde akademide olmak, araştırma yapmak, 'kendi' biliminin tarafında olmak ve aynı zamanda sistemi değiştirmeye çalışmak bazen şizofrenik durumlar yaratabiliyor. Bununla şunu demek istiyorum: bazen araştırmalarınızı sürdürebilmek için asıl amaçlarını bilseniz bile bazı sponsor kuruluşlara başvurmak zorunda kalıyorsunuz. Bazı bilim alanlarında aksini yaparsanız meslek yaşamınızda zarar görebilirsiniz. İşte burada komünist ideoloji öğrenciler, meslektaşlar ve genelde insanlarla nasıl ilişki kurulacağına dair size yol gösterebiliyor.

Türkiye'de değişik bilim alanlarından bir grup biliminsanı kendi alanlarıyla Marksizm arasındaki ilişkiyi güçlendirmek için çalışmaya başladılar. Bu çabaları nasıl görüyorsunuz?

Sadece övgüye değer değil, ülkenizin var olan sosyal koşullarında zorunlu. Bir felsefe sistemi olarak Marksizm ve en önemli unsurlarından biri olan diyalektik materyalizm, doğanın, toplumun ve toplumsal düşüncenin devinimi ve gelişimi ile ilgili genel (ve özel) kuralları anlamak ve çözmek isteyenler için eşsiz bir rehber ve arkadaş. Bir yunanlı olarak Marx'ın doktora tezinin '*Demokritos ile Epikuros'un Doğa Felsefelerindeki Ayrım*' üzerine olduğunu öğrendiğimde çocukca bir sevince kapılmıştım. Doğa bilimlerinde

deneylerin planlanmasında ve veri ve sonuçların analizinde diyalektiğin akılcı kullanımı paha biçilmez.

Günümüzde sosyal bilimler ile doğa bilimleri arasındaki uzaklığı nasıl yorumluyorsunuz? Aşırı uzmanlaşma konusundaki görüşleriniz nedir?

Sosyal bilimci değilim. Sadece sosyal bilimlerin ürettiklerini sıradan biri olarak izliyorum. Kapitalist sistemle yönetilen ülkelerimizde sosyal bilimlerin az desteklenmesi şaşırtıcı değil. Eğer AB programlarının Sosyal Bilimler ile ilgili kısmına bakarsanız desteklerin azlığını, daha çok ekonomik kazanç getirebilecek teknolojik araştırmaların desteklendiğini görürsünüz. Daha ilginç desteklenen sosyal bilimler projelerinin çoğu insanları varolan sistemin devamının kaçınılmaz olduğuna inandırmaya ve beyin yıkamaya çalışan projeler olması.

Aşırı uzmanlaşma da kapitalist toplum değerlerinin ciddi sonuçlarından biri. Biyoloji ve fizikte indirgemeci yaklaşım bazı mükemmel sonuçlar elde edilmesine neden oldu. Ancak bu yaklaşım kendi başına bırakılıp kendi mikrokozmosu sistemik olarak ve genel çevreyle birlikte ele alınmazsa bilimin ve doğal süreçlerin diyalektik birliğinin anlaşılmasında bir parçalanmaya yol açabilir.

BAA ile Yunan marksist bilim insanlarının yakın zamanda biraraya gelmesi olası mıdır? Örneğin ortak makale yazma, birlikte toplantı ve seminer düzenleme gibi...

Düzenlediğiniz 6. Evrim, Bilim ve Eğitim Sempozyumu'na katıldım. Bazı sunumlar bana tercüme edildiyse de dil engeli nedeniyle tüm etkinlik için tam bir görüş geliştiremeyeceğim.

Türkiyeli meslektaşlarla iki taraflı ya da uluslararası toplantılarda aktif birliktelikten yanayım. Ayrıca iki ülkedeki Marksist bilim insanları ile geliştirilecek ve planlanacak ortak programlar bence çok iyi olur. BAA'nın gelecekteki olası ortak çalışmalar için KKE'nin ilgili grubu, özellikle İdeoloji ve Bilim/Araştırma birimi ile ilişki kurmasını dilerim.

Çok teşekkür ederiz, yeni çalışmalarda kısa zaman sonra tekrar birlikte olmak dileğiyle....

Madde, Diyaletik ve Toplum Dergisi Yayın Kurulu olarak Prof. Dr. Zuhale Okuyan'a Yunan Bilim İnsanı Prof. Dr. Yannis Missirlis ile gerçekleştirdiği röportaj ve Türkçe'ye çevrilmesindeki emeğinden dolayı teşekkür ederiz.